

TRĂM NĂM TÌNH CŨ LÀ KHÔNG HẬN

(Nhật Ký TTBG) (Bài 3)

*Ôi ! Lòng ta sao buồn khôn nguôi
Niềm u uất trôi theo tháng ngày buông xuôi
Há vì cơm áo chẳng no lành
Há vì đời không ai mắt xanh ?...*

(Thơ Vũ Hoàng Chương)

□

*/ Trưa Chủ nhật, 22/11/1970, một mình ở nhà, tôi viết cho Mẹ lá thư dài:

Sàigòn, Chủ nhật 22/11/1970

Mẹ thương yêu,

Con vừa đi bác sĩ về, vị chi ba lần tất cả. Bác sĩ bảo cái thai bị ngược, nhưng chắc sẽ không sao. Mẹ yên tâm, để rồi ông ta sửa nó lại cho ngay ngắn.

Hai chị và cô em út Sơn có lên thăm con. Còn một người chị nữa độ 36 tuổi cũng muốn lên nhưng chưa biết địa chỉ. Như vậy cũng hay, tuy không ra mặt chấp nhận nhưng họ đã dành cho con nhiều nỗi mến thương, lo lắng. Họ nói con hiền, tỏ ra là người con gái có giáo dục tốt (lời này Sơn mách lại).

Con phải cảm ơn Mẹ thật nhiều với bao năm dài dạy dỗ con thật kỹ trong việc làm người và làm vợ, và cũng bởi ngày nay dù đã làng cuộc đời

nhưng chính Sơn và các người thân Sơn đã rất sợ mất con, sợ Mẹ bắt con về một ngày kia (mà họ thì rất hiểu Mẹ có quyền làm vậy). Họ tỏ ra thương quý con. Có một lần khoảng 10 giờ đêm, lên thăm và thấy con ngồi một mình, họ đã về la rầy Sơn; dù bữa ấy con cố giấu diếm bào chữa cho Sơn thì họ vẫn biết rằng con đang nói láo.

Sơn có một người chị rất ít nói; một lần đến thăm cũng thấy con ngồi một mình, chị đã bảo cùng người chị kia:

"Thôi bây giờ cứ vài ngày mình lại lên thăm Thu Vân kéo nó buồn tội nghiệp..."

Sơn nói với con:

"Bà đó khó tánh lắm mà thương em được cũng lạ!"

Rồi kể từ ấy, cứ cách vài đêm họ lại đến thăm, ở lại từ 8 giờ tối đến 11 giờ khuya (dù có Sơn ở nhà hay không), đem theo từng gói bánh, từng trái cóc chua (họ tưởng rằng con thích ăn chua). Có ngày nghỉ phép thì lại đến ở với con từ sáng, hay nếu dắt theo cô bạn nào thì cũng giới thiệu con là em dâu. Rồi khi biết con bị thai ngược, họ lo lắng, đi mua thuốc cứu bắt con nấu uống và nói: "Em uống cho các chị vui. Bọn chị đi tìm khắp chợ Khánh Hội mới có một hàng." Hoặc là họ dọa tìm bác sĩ sản khoa nào hay nhất Sài Gòn, mách cho con đi thăm thai.

Chỉ mỗi cha Sơn là vẫn im lặng.

Về lý do tại sao cha Sơn không đến nhà mình, hai chị khai rằng:

1/ Cái thai đã lớn, sợ mời đám cưới không ai đi vì người Huế cử đi ăn đám cưới như vậy lắm.

2/ Sợ Sơn không thương con rồi mai kia người lớn mắt mặt nếu bây giờ đi cưới mà không ăn ở dài lâu.

Tối hôm qua, con với Sơn đã bàn với nhau thật kỹ về vấn đề cưới hỏi. Con đưa ý kiến: "Sau khi sanh, em sẽ về nhà Mẹ. Nếu lúc nào Sơn đến thăm, em vẫn tiếp nhưng chỉ trên cương vị một người bạn chứ không phải là vợ."

Con nhấn mạnh: "Điều đón tiếp Sơn như một người chồng sẽ không bao giờ được Mẹ chấp thuận."

Sơn và các chị gần như tin chắc rằng, hiện tại con sống với Sơn thế này thì như đã mặc nhiên xem Sơn là chồng mãi mãi. Đêm qua mới là lần đầu tiên Sơn nhận chân ra rõ ràng sự thật: "Sơn sẽ mất con hoàn toàn nếu Mẹ không bằng lòng sự có mặt của Sơn trong đời con."

Sơn hỏi: "Anh phải làm sao nếu bây giờ muốn Mẹ chấp nhận?"

Con hỏi lại Sơn: "Gia đình Sơn đã không ai hạ mình làm thân, luôn cả Sơn cũng không đến với Mẹ thì thử hỏi làm sao Mẹ có thể chấp nhận?"

Sơn nói: "Em biết, sợ dĩ anh không đến nhà là vì anh sợ Mẹ."

Con cười: "Đôi khi mình nên dẹp cái sợ nếu xét là vô ích. Mẹ đâu nghĩ rằng Sơn sợ mà chỉ cho rằng Sơn vô lễ. Mẹ có quyền nghĩ vậy phải không?"

Sơn lặng im thật lâu mới bày tỏ: "Anh nói thật, anh không muốn mất em, vì thế mà dù xưa nay chưa hề nhờ vả xin xỏ gì cha anh thì bây giờ anh cũng sẽ chờ cho em sanh xong, khoẻ mạnh hẳn, năn nỉ ông già xuống gặp Mẹ để lo chuyện cưới hỏi."

Con hỏi: "Giả dụ Cha không chịu làm điều đó?"

Sơn suy nghĩ một lúc thật lâu mới đáp: "Anh ăn ở đàng hoàng, ông thấy anh biết lo thì ông phải xuống chứ. Bằng như ông không xuống, anh đành phải chấp nhận giải pháp em đưa ra là chịu mất em, vì lúc ấy anh không còn quyền gì để đòi hỏi ngoài sự chấp nhận tất cả những gì em ban phát. Em đã không oán hận mà còn cho anh đến thăm em và con (dù lén lút) thì cũng đã là một đặc ân cho anh rồi."

Con nói: "Em cũng đành vậy, chứ thật sự dù thương Sơn bao nhiêu, em cũng không thể sống suốt đời với anh."

Sơn hỏi: "Tại sao vậy?"

Con đáp: "Hạnh phúc không có, làm sao ăn ở với nhau lâu bền được. Hạnh phúc em muốn nói đây không phải chỉ đến từ Sơn và em thôi, mà còn là từ gia tộc hai phía nữa. Em không vui khi Cha không nhận em và Sơn cũng đâu sung sướng gì nếu Mẹ không xem anh là rể."

Sơn cãi: "Em nghĩ Cha không nhận em là sai. Em đâu hay rằng ông vẫn nhắc đến em nhiều lúc."

Con đáp: "Đó đâu phải là điều em muốn nói. Cha chấp nhận em, nhưng Mẹ không hay biết sự chấp nhận này, thì có bao giờ Mẹ cho em về làm vợ anh khơi khơi như vậy được."

Sơn có nét suy nghĩ: "Anh khổ tâm vô cùng nếu mai kia Mẹ bắt em về hẳn. Anh cũng bức ông già không chịu xuống thừa chuyện cùng Mẹ, nên đã đi nhờ ông Bác và các anh chị, vậy mà cũng không xong."

Con giảng giải: "Sơn nói đến ông Bác hay các anh chị thì cũng bằng như em nói đến cậu Tân hay anh Thế. Trên em, hai người thân này chỉ có thể hướng dẫn chứ không thể quyết định gì được cho em. Ông Bác cũng vậy, ông đâu thể ngăn cản Sơn

những gì anh muốn (như việc đi chơi đêm chẳng hạn). Người quan trọng là Cha anh hoặc Mẹ em. Dù không hợp với Cha nhưng anh vẫn nể trọng ông hơn ai hết. Phần em, nếu Mẹ có bắt em chết, em cũng không thể chối từ."

Sơn lặng im chấp nhận lời con phân tích là đúng, mãi sau tâm sự:

"Em biết, nhiều đêm anh không thể ngủ. Nghĩ rằng anh được phước lớn mới có được em. Một người đàn ông nếu không lo được cho vợ mình thì họ nhục lắm. Vậy mà em hiểu anh và không đòi hỏi gì từ tinh thần đến vật chất. Anh đi chơi nhiều, biết nhìn giá trị đối tượng thì anh phải nhận rằng em là người con gái cao quý từ tâm hồn đến hành động, hiếm người có được. Cả mẹ cũng vậy. Em dịu dàng và chịu đựng anh với không một lời than oán. Em lại xinh đẹp, hiểu biết và có thừa điều kiện để được sung sướng hơn là ở với anh. Nhiều lúc anh nghĩ, nếu không vì anh thì em cũng áo này áo nọ đi chơi cùng thiên hạ chứ đâu suốt ngày nằm một mình trong xó. Em cũng không thiếu thốn vật chất nếu ở với Mẹ. Thành thử, dù đi đâu anh cũng không vui trong ý nghĩ bỏ em lại nhà. Giá em không có thai, hoặc khoẻ mạnh hơn tí nữa, đến nơi nào anh cũng đưa em đi theo. Mất em rồi, anh biết sẽ không sao kiếm được người vợ nào khác như em đâu."

Sơn nói nhiều lắm mà con đã không nhớ hết, chỉ đại ý là buồn rầu thật sự nếu một mai người cha Sơn không chịu xuống xin Mẹ cưới con về.

Con phải cảm ơn sự giáo dục của Mẹ thật nhiều để ngày nay chinh phục được tình cảm

những người thân Sơn và luôn cả Sơn. Con không hề hỏi Sơn đi đâu hay từ đâu trở về, không nhủu mày nếu Sơn về trễ hay đi sớm, không dần vất một lời nếu nghe Sơn kể về các người tình cũ... mà chỉ là yên lặng, cười hay góp chút ít vào câu chuyện, rồi sau đó ghi vào nhật ký những nhận xét riêng của mình.

Với những người chị, con không hề than oán về Sơn, chỉ nói rằng con thích nhận từ Sơn một tí chân thành hơn là bao nồng nhiệt giả dối. Mà họ thì biết rõ em trai họ ăn chơi hoang đàng chừng nào. Cũng qua Sơn, họ được nghe kể gia đình mình nề nếp ra sao. Chính bởi cái điều "không hề dần vất" mà Sơn nề vì con (Sơn tâm sự với các chị như thế).

Nhiều lần trở về bên con, Sơn hay nói: "Anh không làm gì bận đầu, chỉ đến với bạn, làm cú áp phe rồi về với em thôi."

Không bao giờ Sơn bắt con nấu ăn hay giặt ủi, dù là giặt một cái khăn tay mỏng. Sơn nói con không biết nấu ăn giặt ủi, mà con thì nghĩ rằng Sơn không muốn con làm vì sợ con mệt. Tất cả những điều này, tự Sơn làm lấy. Đi đâu về, Sơn cũng mua cho con một gói kẹo, cái bánh hay món quà nhỏ. Luôn luôn Sơn đối với con như với một đứa con nít mỏng mảnh.

Lúc này Sơn gầy hẳn đi, má hóp, mắt sâu.

Nghĩ cũng tội cho Sơn, chỉ giận ông già Sơn làm phách không thềm đến với nhà mình dạo trước. Thôi thì mặc cuộc đời xoay vần ra sao thì ra. Có làm vợ Sơn sau này hay không đối với con cũng chỉ thế. **Nhưng có lẽ con thích hơn nếu được quyền từ chối.**

Bây giờ nhìn thẳng vào câu chuyện, con nhận rằng Sơn thương con thành thật mà nếu có phải mất con, chắc Sơn khổ tâm lắm. Tuy nhiên có một

cái gì mà **chỉ riêng mình con** mới ý thức rõ. Đó là sự "Con sẽ không bao giờ có được hạnh phúc nếu gắn hẳn cuộc đời vào Sơn."

Những ngày sống để thử thách lòng nhau, cho dù có nghĩ rằng Sơn đáng thương và tội nghiệp thì **con cũng không thể tự dối với mình là đã sợ quá cái đời làm vợ**. Giờ đây con không còn lãng mạn ngây thơ nữa nên rất sáng suốt mà nhận ra được một điều quan trọng: "Sự đợi chờ mòn mỏi từng đêm theo một người chồng sẽ làm con héo úa." Mà với Sơn thì con tin rằng Sơn sẽ còn bỏ con cô đơn nhiều năm tháng nữa nếu con đã thực sự làm một người vợ.

Mẹ thương yêu,

Hấp thụ sự giáo dục tốt đẹp của Mẹ, con biết, sức chịu đựng, sự dịu dàng im lặng sẽ làm cho người chồng hối hận mà thương yêu vợ mình hơn nữa. Nhưng mặt khác, con vẫn tin rằng, đàn ông rất vô tâm và dễ sa ngã, một phút trước họ còn thương, còn hối hận, phút sau đã lãng quên rồi. Càng với những người trẻ như Sơn, tình cảm này càng thêm ít ỏi. Hay nếu có thì nó chỉ xảy đến khi trở về bên con, ngoài ra mọi thì giờ khác, Sơn sẽ không bao giờ nhớ rằng mình đã là nguyên nhân cho nỗi đau khổ lớn lao trong tâm hồn người vợ trẻ đáng thương.

Chắc hẳn Mẹ cũng không muốn nhìn thấy con tàn tạ theo sự chịu đựng? Với Sơn, con biết mình sẽ phải gặp rất nhiều chịu đựng, bởi những người như Sơn, chỉ điều này mới có thể cảm hóa và làm Sơn nể phục. Nhưng, để có được một chút nể phục từ Sơn, hẳn là con phải đánh đổi rất nhiều cá chất thẳng thắn trong mình. Và chẳng, sự chịu đựng

quá đáng cũng không thúc đẩy cho con lao vào điều ngoại tình – như một hình thức trả đũa. Con cũng không thể nói bậy nói bạ để làm giảm giá trị mình trước mặt Sơn, mà chỉ là âm thầm ôm giữ mọi nỗi niềm dằn vặt trong sâu thẳm đáy tim.

Mẹ thương yêu,

Ai cũng có thể nghĩ là con đòi hỏi nhiều quá khi không còn được quyền đòi hỏi nữa, nhưng xin Mẹ hiểu những điều này cho con:

-Con không thể nào có được hạnh phúc khi người chồng cứ bỏ đi mỗi ngày từ 9 giờ sáng cho đến quá khuya, lãng quên con một mình với nỗi cô đơn vời vợi.

-Con không thể nào có được hạnh phúc khi nhìn thấy người chồng cứ ngồi thẩn thờ mà nhớ đến những quãng đời cũ với hình ảnh các phụ nữ xưa.

-Con cũng không thể nào tìm ra hạnh phúc bên một người chồng vẫn thường nói lên những câu vô tình làm đau đớn trái tim con – trong khi con lại là đứa rất nhạy cảm để hiểu ngay những câu nói của kẻ khác.

Đây là một ví dụ:

Một hôm, nhân câu chuyện tâm sự về cô Lâm, Sơn đã nói: "Ngay giờ phút này, nếu anh 'đến' với nó, nó vẫn sẵn sàng ngoại tình với anh vì nó còn yêu anh và chồng nó đang ở Mã Lai. Nhưng anh đã không đến."

Con hỏi tại sao? Sơn đáp ngay không do dự: "Vì anh 'lỡ' nói với thằng anh của nó rằng anh đã hết yêu nó và anh tự ái!"

Câu chuyện chỉ vậy mà đã khiến con đau đớn thật nhiều. Ở đây con phải khẳng định với Mẹ rằng sự đau đớn hoàn toàn không xuất phát từ

lòng ghen. Cái điều con chờ đợi nơi Sơn là câu nói: "Vì anh đã có em!" Nhưng câu trả lời này Sơn không bao giờ nói được bởi còn quá nhiều khờ khạo. Cũng vì khờ khạo mà Sơn đã rất thành thật trong câu đáp. Chữ 'lỡ' đi kèm đã cho con hiểu rằng Sơn vẫn còn nuối tiếc cô Lâm, và đó mới chính là sự thật phát xuất từ trái tim Sơn.

Những điều như thế, con không bao giờ đủ can đảm nói ra với Sơn. Con không muốn Sơn nghĩ rằng con ghen tuông bậy bạ. Tình thật, **con không ghen, mà chỉ là thất vọng.** Và khi đã thất vọng ai, điều đầu tiên con làm là **không bao giờ cho phép người ấy biết được ý nghĩ thật của mình về họ ra sao.**

Có phải rằng con đã quá kiêu hãnh trước mặt Sơn?

Vậy con thiết tha xin Mẹ **cho con tự quyết định đời mình sau khi sanh nở.** Nghĩa là con không muốn làm vợ Sơn cho dù ông cha Sơn có bằng lòng xuống cưới hỏi con về chấng nữa. Nếu Sơn lấy vợ khác thì cũng là quyền của Sơn. **Phân con, sự ràng buộc chắc chắn sẽ làm con suốt đời đau khổ.**

Thật sự, con đã quá sợ hãi những ngày sống cô độc vừa qua nên trong đầu lúc nào cũng cuu mang ý muốn tự tử. Nhiều lần Sơn thành thật bày tỏ: "Em là người vợ hoàn hảo. Chỉ có điều anh không hiểu tại sao nhiều lúc em như điên điên?"

Sự "điên điên" Sơn muốn nói chính là những lúc con ngồi lặng im một chỗ giờ này qua giờ khác và hoàn toàn tỏ ra ngớ ngẩn trước mọi câu Sơn hỏi. Hoặc là con tự thâm thì với chính mình những lời không ăn nhập với nhau... Tuy nhiên Sơn không bao giờ hiểu rằng đó chỉ là **kết quả** của một sự

chịu đựng quá mức nỗi cô đơn hàng ngày hàng đêm trong căn nhà vắng mà chẳng bất cứ ai hay điều gì có thể làm cho khuây khỏa; **kết quả** những hành động ngoại tình của Sơn mà không bị phản ứng chút nào từ phía con.

Ở đây, con có nên đổ cho sự giáo dục quá kỹ của Mẹ về vai trò làm một người vợ tốt? Ở đây có nên tiếp tục duy trì cái danh hão của một người vợ tốt để tự chôn vùi đời mình thêm nữa? Và Mẹ, Mẹ có muốn nhìn thấy con tàn tạ theo sự chịu đựng cô đơn bên cạnh một người chồng vô tâm và không bao giờ chung thủy, trong khi con chỉ mới 22 tuổi? Cả thời son trẻ của Mẹ đã bị thiệt thòi theo cái danh dự hão ấy, bây giờ con có nên đi lại bước đường đau khổ của Mẹ không?

Hôm nay viết cho Mẹ nhiều quá, con tạm dứt chuyện mình. Tuần tới con cần đi bác sĩ. Vậy xin Mẹ gửi cho con 2.000 đồng để dành. Sơn muốn đưa con đi bác sĩ và tự trả tiền nhưng con không chịu. Cậu Tân bảo con nên để cho Sơn lo, con thì nghĩ không nên. Bây giờ mình không nhận gì của Sơn, sau này dù thế nào cũng dễ ăn nói.

Xin Mẹ thương mà giúp cho con qua giai đoạn ngặt nghèo này, sau này con xin đền đáp lại tất cả.

Sơn gầy đi rất nhiều nên càng nghĩ, con lại càng thấy thương anh Thế. Con là đứa ít, hay không hề làm khó Sơn mà Sơn còn gầy đi như vậy, huống hồ anh Thế có người vợ hay khóc lóc dẫn vật mè nheo, thử hỏi anh ấy còn gầy biết bao nhiêu!

Mẹ nhờ cậu Tân đem lên cho con nửa ký beurre và vài quyển sách. Con thăm Mẹ và chúc cả nhà an lành.

Con, Thu Vân.

[]

(Tiếp bài 4)

□